

Sygn. akt I ACa 1203/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Roman Dziczek

Sędziowie: SA Jacek Sadowski (spr.)

SO (del.) Tomasz Szanciło

Protokolant: asystent sędziego Dorota Zych

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2014 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa S. P. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie (...)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 27 maja 2013 r., sygn. akt II C 570/11

I. Zmienia zaskarżony wyrok w części w ten sposób, że:

a) w zakresie punktu pierwszego oddala powództwo o zapłatę kwoty 613.450 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 maja 2013 r. do dnia zapłaty;

b) w zakresie punktu czwartego nieuiszczonymi kosztami sądowymi w zakresie wydatków obciąża ostatecznie Skarb Państwa;

II. Zmienia postanowienie z dnia 14 czerwca 2013 r. uzupełniające zaskarżony wyrok i zasądza od S. P. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7.200 (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. Zasądza od S. P. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;

IV. Przyznaje radcy prawnemu R. S. ze Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Warszawie kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych), powiększoną o stawkę należnego podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sygn. akt I ACa 1203/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz powoda S. P. (1) kwotę 613.450 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 maja 2013 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za wydanie bezprawnych decyzji o sprzedaży siedmiu lokali mieszkalnych w budynku przy ul. (...) w W..

Podstawą wydanego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne sądu okręgowego.

Powód S. P. (1) jest jednym ze spadkobierców S. i Z. małżonków P., którzy na podstawie umowy sprzedaży z dnia 28 lutego 1939 r. nabyli własność nieruchomości położonej przy ul. (...) w W., o powierzchni 390,99 m⁽²⁾, oznaczonej dawnym numerem hipotecznym (...). Z mocy dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze (...) (dalej również jako: dekret (...)) nieruchomość ta przeszła na własność gminy(...). W., a po likwidacji w 1950 r. samorządu terytorialnego, stała się własnością państwową. W dniu 23 lipca 1948 r. dotychczasowi właściciele nieruchomości złożyli wniosek o przyznanie prawa własności czasowej na podstawie art. 7 dekretu. Orzeczeniem Prezydium Rady Narodowej w (...). W. z dnia 30 grudnia 1967 r. odmówiono ustanowienia prawa własności czasowej. Po rozpoznaniu odwołania małżonków P. od tej decyzji, Minister Gospodarki Komunalnej, decyzją z dnia 25 czerwca 1969 r., utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

W latach 1974-1989 w budynku położonym przy ul. (...) w W. na mocy decyzji administracyjnych i zawartych w oparciu o nie umów zostało wyodrębnionych i sprzedanych na rzecz dotychczasowych najemców siedem lokali – lokale nr: (...). Dla każdego z wyodrębnionych lokali została założona odrębna księga wieczysta.

Decyzją z dnia 31 października 2000 r. Prezes Urzędu Mieszkalnictwa i (...) Miast stwierdził nieważność decyzji Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 czerwca 1969 r. utrzymującej w mocy decyzję Prezydium Rady Narodowej z 1967 r. oddalającą wniosek małżonków P. o przyznanie prawa własności czasowej. Decyzją z dnia 7 lutego 2001 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W. uchyliło decyzję Prezydium Rady Narodowej(...) W. z dnia 30 grudnia 1967 r. i przekazało sprawę do ponownego rozpoznania. W wyniku ponownego rozpoznania wniosku dekretowego decyzją z dnia 31 grudnia 2004 r. Prezydent (...) W. ustanowił na 99 lat prawo użytkowania wieczystego do udziału wynoszącego o, (...) części zabudowanego gruntu o powierzchni 182 m⁽²⁾, położonego przy ul. (...) w W., stanowiącego działkę ewidencyjną nr (...) z obrębu (...) uregulowanego obecnie w księdze wieczystej nr (...) na rzecz Z. S. i S. P. (1) po 1/2 części, w udziałach po 0,20901 części. Ustanowił również na 99 lat prawo użytkowania wieczystego do gruntu stanowiącego działki ewidencyjne nr (...) na rzecz Z. S. i S. P. (1) po 1/2 części. Odmówił natomiast ustanowienia prawa użytkowania wieczystego do udziału wynoszącego o, (...) części gruntu stanowiącego działkę ewidencyjną nr (...) o powierzchni 182 m⁽²⁾. W decyzji stwierdzono, że w budynku znajdującym się na gruncie tej nieruchomości sprzedano lokale mieszkalne nr (...) wraz z udziałami wynoszącymi 0,58198 części przypadających właścicielom tych lokali, których prawo chronione jest rękojmą wiary publicznej ksiąg wieczystych. Decyzja ta stała się ostateczna w kwietniu 2005 r. W wyniku wykonania powyższej decyzji aktem notarialnym z dnia 4 czerwca 2007 r. (...) W. ustanowiło na rzecz Z. S. i S. P. (1) prawo użytkowania wieczystego do przedmiotowej nieruchomości w udziałach i w sposób wskazany w powyższej decyzji.

Na wniosek z dnia 14 marca 2008 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W. decyzją z dnia 30 lipca 2008 r. stwierdziło, że decyzje o sprzedaży lokali mieszkalnych: nr (...) w budynku przy ul. (...) w W. zostały wydane z naruszeniem prawa, albowiem wobec stwierdzenia nieważności orzeczenia dekretowego budynek ten nigdy nie stanowił własności Skarbu Państwa.

Jak ustalił sąd okręgowy, w oparciu o wydaną w tej sprawie opinię biegłego, wartość wyodrębnionych i sprzedanych lokali w budynku przy ul. (...) w W., wraz z przysługującym udziałem w częściach wspólnych budynku i w prawie użytkowania wieczystego gruntu, według stanu na dzień wydania wadliwych decyzji, a cen obecnych, przy uwzględnieniu obciążenia tych lokali obligatoryjnym prawem najmu, wynosi 1.226.900 zł.

W świetle powyższych ustaleń sąd okręgowy uznał odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa na podstawie art. 160 k.p.a. za szkodę powstałą w wyniku wydania niezgodnych z prawem decyzji administracyjnych o sprzedaży

lokali mieszkalnych nr (...) w budynku przy ul. (...) w W.. Szkoda strony powodowej polegała na utracie prawa własności do tych lokali wraz z prawami do nich przynależnymi, to jest udziałem we współwłasności części wspólnych budynku i w prawie użytkowania wieczystego gruntu, na którym posadowiony jest budynek. W ocenie sądu okręgowego pomiędzy wskazanymi decyzjami a powstałą w majątku powoda szkodą w postaci utraty własności sprzedanych lokali istnieje adekwatny związek przyczynowy. Uzasadniając to twierdzenie sąd okręgowy przyznał, że co do zasady źródłem szkody powoda polegającej na utracie praw do nieruchomości przy ul. (...) w W. była niezgodna z prawem decyzja z dnia 25 czerwca 1969 r., na mocy której ostatecznie odmówiono byłym właścicielom ustanowienia prawa własności czasowej do gruntu przedmiotowej nieruchomości i stwierdzono, że wszystkie budynki znajdujące się na powyższym gruncie przeszły na własność Skarbu Państwa. Jednakże decyzja ta nie spowodowała szkody w postaci bezpowrotnej utraty praw do lokali objętych tym postępowaniem. W tym zakresie źródłem szkody powoda były decyzje o sprzedaży tych lokali. Gdyby bowiem – jak wywiódł sąd pierwszej instancji – nie nastąpiła sprzedaż lokali na rzecz osób trzecich, to powód odzyskałby tytuł prawny do przedmiotowych lokali i po jego stronie nie powstałaby szkoda w postaci utraty ich własności. Tym samym źródłem szkody powoda w zakresie lokali nr (...) były wydane niezgodnie z prawem decyzje o sprzedaży tych lokali na rzecz osób trzecich. Decyzje te, aczkolwiek wadliwe, pozostają w obiegu prawnym, albowiem Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W. nie stwierdziło nieważności tych decyzji, a jedynie wydanie ich z naruszeniem prawa. Powód nie może zatem odzyskać lokali w naturze. Zasadne jest więc żądanie zapłaty odszkodowania wyrównującego szkodę powoda spowodowaną utratą lokali.

Sąd okręgowy stwierdził zarazem, że powyższe zagadnienie, to jest istnienie związku przyczynowego pomiędzy szkodą w postaci utraty prawa do lokali a decyzjami o ich sprzedaży, w sytuacji, gdy wcześniej zostało stwierdzone, że tak zwana podstawowa decyzja dekretowa również została wydana z naruszeniem prawa lub stwierdzono jej nieważność, jest przedmiotem rozbieżnego orzecznictwa sądów powszechnych i Sądu Najwyższego. Jednakże, jak podkreślił sąd okręgowy, w większości spraw stan faktyczny kształtował się w ten sposób, że decyzja nadzorcza stwierdzała nieważność orzeczenia dekretowego w części, natomiast w części dotyczącej sprzedanych lokali stwierdzała jedynie wydanie orzeczenia z naruszeniem prawa. Natomiast w tej sprawie Prezes Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast decyzją z dnia 31 października 2000 r. stwierdził w całości nieważność decyzji dekretowej z dnia 25 czerwca 1969 r. Zatem następcy prawni byłych właścicieli mogli oczekiwać, że zostanie ustanowione na ich rzecz prawo użytkowania wieczystego do całej nieruchomości i że będą właścicielami wszystkich lokali znajdujących się w budynku. Dopiero z decyzji Prezydenta (...) W. z dnia 31 grudnia 2004 r. powód dowiedział się, że odmówiono mu ustanowienia prawa użytkowania wieczystego w części oraz prawa własności budynku w zakresie sprzedanych lokali. Tak więc dopiero z chwilą nabrania waloru ostateczności decyzji Prezydenta powód mógł określić wysokość szkody rzeczywistej powstałej na skutek wydania nieważnej decyzji Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 czerwca 1969 r. Jak podkreślił sąd okręgowy, to strona powodowa wybiera podstawę swojego roszczenia. Nie ma żadnych wyłączeń co do zastosowania art. 160 k.p.a. odnośnie szkody wyrządzonej wydaniem decyzji o sprzedaży lokalu. Skoro strona powodowa wybrała dochodzenie odszkodowania za szkodę wyrządzoną wydaniem takiej decyzji i wykazała, że poniosła szkodę na skutek wydania tej decyzji, gdyż utraciła prawo do lokalu, to należy jej się z tego tytułu odszkodowanie.

Sąd okręgowy podkreślił ponadto, że wobec sprzecznej praktyki i sprzecznego orzecznictwa w tym zakresie powód nie wystąpił do sądu z pozwem o odszkodowanie, ale wystąpił z wnioskami o stwierdzenie nieważności decyzji o sprzedaży lokali. Uczynił to wnioskami z dnia 14 marca 2008 r., a zatem przed upływem 3 lat od chwili, kiedy stała się ostateczna decyzja Prezydenta (...) W. z dnia 31 grudnia 2004 r. ustanawiająca prawo użytkowania wieczystego do udziału 0,41802 na rzecz Z. S. i S. P. (2) i oddalająca wniosek o ustanowienie tego prawa co do udziału 0,58198, z powodu wcześniejszej sprzedaży lokali nr (...). Wnioski o stwierdzenie nieważności decyzji lokalowych zostały złożone przed upływem 3 lat od daty, kiedy powód dowiedział się o poniesieniu szkody w postaci utraty prawa własności kilku lokali wraz z prawami z nimi związanymi, w tym prawem do gruntu. Nie można zatem mówić o niedochowaniu staranności przez powoda w dochodzeniu roszczeń. Także z tego powodu – jak wskazał sąd okręgowy – gdyby nawet uznać, że decyzji o sprzedaży lokali nie można uznać za źródła szkody, to na podstawie nieważnej decyzji z dnia 25 czerwca 1969 r., należało zasądzić odszkodowanie na rzecz powoda. Procedura stwierdzenia nieważności decyzji lokalowych nie została bowiem wszczęta w celu uniknięcia zarzutu przedawnienia z głównej decyzji dekretowej i zarzut przedawnienia

roszczenia wywodzonego z niezgodnej z prawem decyzji z dnia 25 czerwca 1969 r. W efekcie podniesiony w tej sprawie przez pozwanego zarzut przedawnienia uznać należałoby za nadużycie prawa, sprzeczne z art. 5 k.c.

Apelację od wyroku sądu okręgowego złożyła strona pozwana, zaskarżając wydany wyrok w części, to jest w zakresie pkt I i IV wyroku zasądzającej od pozwanego na rzecz powoda kwotę 613.450 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 27 maja 2013 r. do dnia zapłaty oraz w części nakazującej pobrać od pozwanego kwotę 5.614,41 zł tytułem zwrotu wydatków i w części rozstrzygającej o kosztach zastępstwa procesowego. Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, stosowną zmianę postanowienia o kosztach postępowania przed sądem I instancji oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa według norm przepisanych, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sądowi okręgowemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

W apelacji zawarty został zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego:

1. art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 160 § 1 i 2 k.p.a. poprzez przyjęcie, że decyzje administracyjne, na podstawie których zbyto lokale mieszkalne wraz z udziałami w prawie użytkowania wieczystego gruntu, stanowią źródło szkody wskazywanej przez powoda;
2. art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 160 § 1 i 2 k.p.a. poprzez przyjęcie, że zachodzi związek przyczynowy między szkodą wskazywaną przez powoda a decyzjami administracyjnymi, na podstawie których zbyto lokale mieszkalne wraz z udziałami w prawie użytkowania wieczystego gruntu;
3. art. 160 § 6 k.p.a. poprzez nieuwzględnienie zarzutu przedawnienia roszczenia w związku ze stwierdzeniem w dniu 31 października 2000 r. nieważności decyzji Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 czerwca 1969 r. oraz art. 5 k.c. przez uznanie, iż zarzut przedawnienia należałoby uznać za nadużycie prawa.

W szczególności skarżący w apelacji przywołał, na poparcie swoich wywodów, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 lutego 2013 r., wydany w sprawie 788/12, w którym sąd apelacyjny w identycznym stanie faktycznym i prawnym jak w tej sprawie, rozpoznając analogiczne roszczenie odszkodowawcze siostry powoda Z. S., roszczenie to uznał za niezasadne.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o jej oddalenie w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz pełnomocnika powoda kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu według norm przepisanych.

Rozpoznając sprawę w granicach zaskarżenia sąd apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja strony pozwanej jest zasadna.

Na wstępie wskazać należy, że ustalenia faktyczne poczynione w tej sprawie przez sąd okręgowy, nie były kwestionowane przez skarżącego. W ocenie sądu apelacyjnego są one prawidłowe i stanowią będą podstawę dalszych wywodów w tej sprawie.

Spór w tej sprawie, jak trafnie zostało to podniesione w apelacji, koncentruje się, w kontekście zasad odpowiedzialności Skarbu Państwa przewidzianych w art. 160 k.p.a., na zagadnieniu szkody powstałej w majątku powoda na skutek wydania decyzji administracyjnych w latach 1974-1989 o sprzedaży na rzecz dotychczasowych najemców siedmiu lokali w budynku położonym przy ul. (...) w W. oraz na zagadnieniu istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wskazywaną w tej sprawie przez powoda szkodą majątkową, polegającą na utracie prawa własności tych lokali wraz z prawami do nich przynależnymi, to jest udziałem we współwłasności części wspólnych budynku i w prawie użytkowania wieczystego gruntu, na którym posadowiony jest budynek, oraz wskazanymi powyżej decyzjami administracyjnymi o sprzedaży lokali.

Sąd okręgowy wydając zaskarżone orzeczenie uznał, że pierwotnym źródłem szkody, której powód domaga się naprawienia w tej sprawie, była niezgodna z prawem decyzja dekretowa z dnia 25 czerwca 1969 r. oddalająca odwołanie poprzedników prawnych powoda od decyzji z dnia 30 grudnia 1967 r. odmawiającej ustanowienia prawa własności czasowej do nieruchomości położonej przy ul. (...) w W.. Jednakże, jak wskazał sąd okręgowy, decyzje te nie spowodowały szkody w postaci bezpowrotnej utraty praw do lokali stanowiących przedmiot roszczeń odszkodowawczych powoda. W wyniku bowiem ponownego rozpoznania wniosku dekretowego z dnia 23 lipca 1948 r. Prezydent (...) W. ustanowił na rzecz następców prawnych byłych właścicieli, w tym powoda, prawo użytkowania wieczystego do tej nieruchomości oraz stwierdził, że budynek położony na tym gruncie, zgodnie z art. 5 dekretu (...), stanowi własność dawnych właścicieli. Jednakże – jak wskazał sąd okręgowy – następcy prawni byłych właścicieli, w tym powód, nie uzyskali prawa własności wraz z prawami towarzyszącymi do tych lokali, które zostały sprzedane. Gdyby zatem nie nastąpiła sprzedaż lokali na rzecz osób trzecich, to powód odzyskałby tytuł prawny do przedmiotowych lokali i po jego stronie nie powstałaby szkoda w postaci utraty ich własności. W tym sąd okręgowy upatruje istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą w postaci utraty prawa do lokali a decyzjami o ich sprzedaży. W efekcie sąd okręgowy nawiązał w tym zakresie do koncepcji złożonego (wielozłonowego) związku przyczynowego, zgodnie z którym szkoda może być skutkiem wielu zdarzeń, zaś normalne następstwa badanej przyczyny mogą być zarówno bezpośrednie jak i pośrednie i pozostawać w relacjach wielozłonowych. W takiej sytuacji ocenie z punktu widzenia kryterium normalności podlega zależność wielu czynników kauzalnych w ich wzajemnych powiązaniach, zaś ustalenie, że zachodzi normalny związek przyczynowy wymaga zbadania, czy gdyby dane zdarzenie nie wystąpiło, powstałby określony skutek (warunek *conditio sine qua non*) oraz, czy pojawienie się przyczyny badanego rodzaju zwiększa prawdopodobieństwo wystąpienia rozpatrywanego skutku, poprzez jej współlistnienie i współdziałanie z innymi czynnikami (zob. w szczególności: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2012 r., I CSK 665/11). W efekcie okoliczność, że istnieje adekwatny związek przyczynowy pomiędzy szkodą w postaci utraty prawa własności lokali wraz z prawami do nich przynależnymi a wadliwymi decyzjami dekretowy z 1967 i 1969 r., nie oznacza braku adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy tą szkodą a wadliwymi decyzjami administracyjnymi o sprzedaży lokali z lat 1974-1989.

Powyższego wyводу sądu okręgowego nie można podzielić.

Wskazać należy, że zgodnie z art. 1 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze (...), poprzednicy prawni powoda utracili prawo własności działki gruntu ul. (...) w W. z dniem jego wejścia w życie, to jest z dniem 21 listopada 1945 r. Natomiast prawo własności do budynku położonego na tym gruncie oraz ekspektatywę prawa własności czasowej tego gruntu poprzednicy prawni powoda utracili, zgodnie z art. 8 dekretu (...), z chwilą wydania ostatecznej decyzji z dnia 25 czerwca 1969 r. oddalającej odwołanie od decyzji z dnia 30 grudnia 1967 r. odmawiającej ustanowienia prawa własności czasowej do nieruchomości przy ul. (...) w W.. Zarówno utrata własności gruntu z dniem 21 listopada 1945 r., jak i utrata własności budynku z chwilą wydania decyzji z dnia 25 czerwca 1969 r. miały charakter definitywny i ostateczny. W wyniku tych zdarzeń powstała więc szkoda stanowiąca źródło roszczenia odszkodowawczego dochodzonego w tej sprawie.

Nie jest zasadny pogląd sądu okręgowego, który źródła tej szkody upatruje również w zdarzeniach względem niej późniejszych, to jest decyzjach o sprzedaży dotychczasowym najemcom części lokali wyodrębnionych w tym budynku. Utrata własności budynku nastąpiła bowiem przed wydaniem tych decyzji i z tego choćby względu późniejsze decyzje o sprzedaży lokali wyodrębnionych w tym budynku nie mogą pozostawać w związku przyczynowo – skutkowym ze zdarzeniem względem nich wcześniejszym.

Przesłanką rozumowania sądu okręgowego, skutecznie zakwestionowanego w złożonej apelacji, jest założenie, zgodnie z którym szkoda w postaci utraty przez powoda własności sprzedanych lokali powstała niejako ponownie z uwagi na fakt sprzedaży tych lokali. Jak wywodzi bowiem sąd okręgowy, gdyby sprzedaż ta nie nastąpiła, „powód odzyskałby tytuł prawny do przedmiotowych lokali i po jego stronie nie powstałaby szkoda w postaci utraty własności tych lokali” (s. 10 uzasadnienia sądu okręgowego). Tak przyjęte założenie należy zakwestionować. Czym innym jest bowiem powstanie szkody w związku z działaniami administracji państwowej podjętymi w ramach procedury dekretowej, czym

innym natomiast zagadnienie naprawienia wyrządzonej tymi działaniami szkody, które częściowo nastąpiło w związku z postępowaniem nadzorczym i wydaną w dniu 31 października 2000 r. decyzją Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast stwierdzającą nieważność decyzji z dnia 25 czerwca 1969 r. Jeśli więc nie zostały wydane decyzje administracyjne o sprzedaży części lokali, uprzednio wyodrębnionych w budynku przy ul. (...) w W., naprawienie szkody powstałej na skutek wydania wadliwej decyzji dekretovej z dnia 25 czerwca 1969 r. mogłoby nastąpić w całości poprzez przywrócenie stanu poprzedniego, to jest stanu prawnego, jaki istniałby, gdyby poprzednikom prawnym powoda szkody nie wyrządzono. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy, naprawienie szkody w tej postaci nastąpiło na mocy decyzji Prezydenta (...) W. z dnia 31 grudnia 2004 r. ustanawiającej na 99 lat prawo użytkowania wieczystego do udziału wynoszącego o, (...) części zabudowanego gruntu o powierzchni 182 m⁽²⁾, położonego przy ul. (...) w W., stanowiącego działkę ewidencyjną nr (...) z obrębu (...) uregulowanego obecnie w księdze wieczystej nr (...) na rzecz Z. S. i S. P. (1) po 1/2 części, w udziałach po o, (...) części, a także ustanawiającej prawo użytkowania wieczystego do gruntu stanowiącego działki ewidencyjne nr (...) na rzecz Z. S. i S. P. (1) po 1/2 części. Nie było natomiast możliwe ustanowienie użytkowania wieczystego w pozostałej części z uwagi na dokonaną sprzedaż wyodrębnionych lokali. W tym zakresie powodowi, jako następcy prawnemu byłych właścicieli, przysługiwała inna aniżeli restytucyjna forma naprawienia szkody, która wskazana została w art. 363 k.c. – żądanie zapłaty odszkodowania. Przywrócenie stanu poprzedniego nie było bowiem w tym zakresie możliwe z uwagi na skuteczne zbycie praw do lokali na rzecz osób trzecich. Tak więc, o ile można podzielić stanowisko, zgodnie z którym decyzje sprzedażowe lokali z lat 1974-1989 pozostają w normalnym związku przyczynowym z wcześniejszą decyzją dekretową odmawiającą przyznania poprzednikom prawnym powoda prawa własności czasowej do gruntu położonego w W. przy ul. (...), o tyle nie można zgodzić się z dalszym poglądem, że decyzje te stanowią źródło dochodzonej w tej sprawie przez powoda szkody w postaci utraty prawa własności sprzedanych lokali i praw z nimi związanych. Jedynym źródłem tak określonej szkody były bowiem wadliwe decyzje dekretowe, zaś późniejsze decyzje sprzedażowe skutkowały jedynie ograniczeniem możliwości wyboru przez powoda sposobu jej naprawienia. W świetle art. 363 § 1 zd. 2 k.c. roszczenia powoda dotyczące naprawienia powstałej na skutek decyzji dekretovej szkody ograniczone zostały do odszkodowania pieniężnego.

Wbrew wywodom sądu okręgowego, odmiennej oceny prawnej zdarzeń stanowiących podstawę faktyczną dochodzonego roszczenia nie uzasadniają okoliczności związane z postępowaniem nadzorczym, w szczególności zaś fakt wydania przez Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast decyzji z dnia 31 października 2000 r. stwierdzającej w całości nieważność decyzji dekretovej z dnia 25 czerwca 1969 r. Treść tej decyzji bowiem, nawet gdyby uznać ją za wadliwą, nie ma wpływu na kształt ogólnych konstrukcji prawa deliktowego przewidzianych w art. 361 § 1 i 363 § 1 k.c. Nie może również prowadzić do ich odmiennej wykładni.

Można zgodzić się z sądem okręgowym, że powód dopiero na skutek decyzji Prezydenta (...) W. z dnia 31 października 2004 r. dowiedział się, że odmówiono mu ustanowienia prawa użytkowania wieczystego w części oraz prawa własności budynku w zakresie sprzedanych lokali. W efekcie można więc przyjąć, że roszczenie odszkodowawcze powoda w związku ze szkodą powstałą na skutek wadliwej decyzji dekretovej zostało w pełni skonkretyzowane dopiero z chwilą, gdy decyzja z 2004 r. stała się ostateczna. Okoliczność ta nie wpływa jednak na odmienne rozumienie szkody w postaci utraty prawa własności sprzedanych lokali i związku przyczynowego pomiędzy tak ujętą szkodą a decyzjami sprzedażowymi. Co najwyżej okoliczność ta mogłaby mieć znaczenie przy ocenie zarzutu przedawnienia roszczenia odszkodowawczego powoda w świetle art. 5 k.c., gdyby powód jako źródło szkody (zdarzenie sprawcze) wskazywał wadliwą decyzję dekretową z 1969 r. Tak jednak w tej sprawie nie było. Powód formułując dochodzone w tej sprawie roszczenie odszkodowawcze jako jego podstawę konsekwentnie wskazywał wadliwe decyzje o sprzedaży lokali z lat 1974-1989 r. Sąd związany jest podstawą faktyczną wniesionego w tej sprawie powództwa, a więc zarówno określeniem szkody, której powód domagał się naprawienia, jak i wskazanym przez niego zdarzeniem stanowiącym źródło roszczenia odszkodowawczego.

Niezależnie od powyższego, odnosząc się do zawartego w apelacji zarzutu naruszenia art. 160 § 6 k.p.a. i rozważań sądu okręgowego na gruncie art. 5 k.c. wskazać należy, że nawet gdyby uznać decyzję dekretową z 1969 r. za podstawę roszczenia odszkodowawczego w tej sprawie, należałoby konsekwentnie ustalić, że termin przedawnienia tego roszczenia rozpoczął swój bieg, zgodnie z ogólną regułą z art. 160 § 6 k.p.a., z chwilą, gdy stała się ostateczna

decyzja nadzorcza Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast z dnia 31 października 2000 r. Nawet gdyby uwzględnić przy tym wskazane powyżej okoliczności związane z wydaniem decyzji Prezydenta (...)W. z dnia 31 października 2004 r. i przyjąć, że dopiero w tym momencie pieniądze roszczenia odszkodowawcze powoda uległy konkretyzacji, nie uzasadnia to oceny sądu okręgowego co do nadużycia prawa podmiotowego poprzez podniesienie w tej sprawie zarzutu przedawnienia. Powód bowiem wytoczył powództwo dopiero w lipcu 2011 roku, a więc ponad 7 lat po upływie terminu przedawnienia roszczenia odszkodowawczego wywodzonego z wadliwej decyzji dekretovej, której nieważność stwierdzona została w roku 2000. Brak przy tym szczególnych okoliczności – nie można do nich zaliczyć błędnej koncepcji prawnej przyjętej przez powoda – które uzasadniałyby istniejące opóźnienie.

Z tych wszystkich względów uznając za zasadne zarzuty podniesione w apelacji, sąd apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i powództwo odszkodowawcze oddalił, uznając w świetle art. 361 § 1 k.c. brak adekwatnego związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy szkodą, której naprawienia domagał się w tej sprawie powód, a wskazywanym przez niego zdarzeniem szkodowym w postaci decyzji o sprzedaży wyodrębnionych lokali. Zmiana rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania pozwu skutkowałą również zmianą treści akcesoryjnych postanowień w przedmiocie kosztów procesu. Również o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.). W zakresie zastępstwa procesowego, koszty te ustalone zostały w oparciu o stawki minimalne określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (§ 6 pkt 7 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia). Z kolei wysokość wynagrodzenia należnego pełnomocnikowi z urzędu ustalona została zgodnie z § 6 pkt 7 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 i § 15 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.